

REDACTIA

Arad, Deák Ferencz-utca Nr. 20.

ABONAMENTUL

pentru Austro-Ungaria:
pe un an . . . 20 cor.
pe 1/2 an . . . 10 „
pe 1/4 an . . . 5 „
pe o lună . . . 2 „

Nr. de Duminecă pe an
4 coroane.

Pentru România și străinătate
pe an 40 franci.

Manuscrise nu se înapoiază.

ADMINISTRAȚIA

Arad, Deák Ferencz-utca Nr. 20.

INSERTIUNILE:

de un șir garmond: prima
dată 14 bani; a doua oară
12 bani; a treia oară 8 b
de fiecare publicațiune.

Atât abonamentele, cât și
insertiunile sunt a se plăti
înainte în Arad.

Telefon pentru oraș și comitat 509.

Serise nefrancate nu se primesc

TRIBUNA

Adevărata cauză...

Adevărata cauză a tulburărilor din Bănat este destrăbălarea administrativă. Aceasta o spunem nu noi, ci un deputat dietal dl. *Dr. Adolf Lendl*, ales la Recaș, care de altminteri a interpelat mai de multe ori asupra administrației din comitatul Timișului...

Poporul este siluit cu toate mijloacele ce-i stă la dispoziție administrativă; mișcările acestea la început n'au fost nici de caracter socialist, nici de caracter naționalist, acum însă cei din administrație au interes să taxeze astfel mișcarea asta de nemulțumire.

Așa scrie dl. Lendl, care nu de azi, nici de ieri, ci de vreme mai îndelungată studiază relațiunile din Bănat și — după cum scrie în „Magyarország” dela 5 și 6 Februarie — aproape zilnic primește scrisori dela populația de p'acolo, în cari i-se denunță fel și fel de abuzuri administrative, „nedreptăți revoltătoare”, cum zice.

Dar să dăm cuvântul dlui deputat.

Când cei d'acolo (de prin satele revoltate) au amintit de temerea că pot izbucni tulburări, am interpelat în Dietă; am spus unele lucruri și despre stările dela *Bavaniste*, vorbind despre nemulțumirile adânci, cari vor duce la revoltă poporul. Mi-s'a zis însă în Dietă că e peste putință să fie așa; când am vorbit despre isprăvile *notarului* d'acolo, și în genere despre administrația din *Temišana*, au zis că așa ceva nu s'au mai po-

menit, dar că ce a raportat apoi fișpanul ministrului de interne, nu știu.

Vorbind despre atitudinea *notarilor*, dl. Lendl zice:

Notarul își spală mâinile și nu-i pasă de cele-ce se întâmplă; obiectionează că el a prevenit doar' din vreme pe fibiriu spunându-i cum și acolo, ca pretutindeni, lucrează agitatori perverși. El ce să facă, nu poate apăsă poporul de instigațiunile agitatorilor fără suflet. D'acea au reclamat și în contra sa de atâtea ori, pentru-că el acolo *represintă statul ungar, este stâlp al țării*, tot l'au suspendat însă, în urma denunțurilor poporului. Și ieri a apărut patria; a citat la casa comunală pe instigatorii de frunte și i-a ocărit, ba pe unul l'a și bătut. Le-a spus că o să aducă geandarmii din vecinătate. De aci încolo nu o să-le mai ajute la nimic (nici până atunci nu i-a ajutat!) pentru-că, vezi Doamne, nu-s demni de bunătatea lui. O să statifice și școala (asta sună preotului, pe care ține să-l amestece în afacere), ca astfel copiii să învețe numai ungurește. O să vadă ei d'aci încolo ce însemnează puterea statului ungar!

Bine înțeles: rezultatul uneltirilor notarilor este nu se poate mai imediat și mai desastros. Poporul întărit, devine și mai mult accesibil diferitelor curente. Așa se nasc apoi mișcările proselitice confesionale și așa ajunge și preotul român daco-român declarat oficios, de multe ori nici nu știe cum...

Drept concludie, dl. Lendl încheie spunând că în loc de a cerceta fișpanii după câți agitatori toți, mai bine ar fi cercetat din vreme în cancelaria *notarială*. Pen-

tru-că poporul nu e mânat de principiile lui Marx și Lassale, nici de idei răsturnătoare de stat, ci stările actuale administrative îl revoltă!

Noi, puține avem de adăogat. Pentru că dl. Lendl constată adevărul și încă atât de curajos și sincer, încât aproape ne miră, pentru-că nu prea suntem obișnuiți să citim în presa maghiară articoli atât de imparțiali când vorba e de naționalități. Și mai ales că eram obișnuiți ca și în Dietă, și în presă și în adunări politice, ori-ce se întâmplă, vina se arunca *exclusiv* asupra agitatorilor „daco-români”, „panslavi” ori „pangermani”... Adevăratele cauze ale miseriei și nemulțumirii poporului nimeni nu le mărturisea.

Dl. Lendl li-a spus în Dietă, dar n'a fost crezut atunci. Pentru-că așa erau obișnuiți toți: să scuze ori-ce ticăloșie administrativă, fiind cei din administrația politică „representanți ai statului”, „stâlpi ai țării”. Ear acum, când se invederează cât de mult ei au preparat pat cald pentru câte curente primejdioase toate, d'asemeni se caută a se arunca vina asupra „agitatorilor” socialisti și naționaliști... E însă adevăr vechiu, cât lumea, că agitatorii numai pe elementele nemulțumite pot conta și e constatat acum, că pe sate întreaga țără-nime este nemulțumită, și încă în așa grad, că au izbucnit grave tulburări și ordinea publică numai cu ajutorul miliției s'a putut restabili.

Ceea-ce dovedește că nu-s cârmuitori buni. Ear persistând cârmuitorii pe calea ce o bat d'atâta vreme, desigur că din rău la și mai mare rău se va ajunge.

PAGINI INEDITE DIN VASILIE ALEXANDRI.

MARGARITA.

Alexis, uimit, încântat, luă albumul de pe masă, se retrase de-o parte și scrise câte-va strofe în vreme ce Margarita urma și revărsa melodia; apoi el duse albumul sub ochii frumoasei cântărețe.

Finind de a scrie această romanță Alexis depuse albumul sub ochii *Margaritei* și zise:

— Iată versurile ce mi-a inspirat melodia d-voastră. Cercați vă rog de a le potrivi pe măsura muziceii.

În vremea aceasta d-na Dorian eșise. Margarita citi versurile cu o gingașă uimire și asigură pe junele poet că ele exprimau visurile și aspirările inimii sale; apoi ea aplică melodia pe acele cuvinte și le găsi confôrme cu caracterul poetic și induieșător al muziceii.

— Ce titlu să-i dăm romanței? întrebă ea cu puțină sfială.

— Fiind-că versurile mele au meritul de a vă plăce, răspuse Alexis, vă rog să primiți a-i da titlul de „Cântecul *Margaretei*”.

— Primesc și încă odată vă mulțumesc de plăcerea ce mi-ați făcut, replică copila, lăsând fără voce a se destăinui prin ochii ei simțirele care se deșteptaseră în sufletul ei virginal.

Tinerii priviră lung unul la altul cu o expresie fermecătoare și din momentul acela ei simțiră că soartele lor erau strâns legate împreună pentru totdeauna.

Poetul a zis:

O singură minută a lui și a ei fință
S'au întrunit în raiul ferbintei adorări,
Dar din acea minută cercasca *Providință*
Ar face o vecinicie de scumpe desfătări!

Serata se prelungi până târziu, ear când Alexis își lua adio dela dame, căci el avea a pleca a doua zi de dimineață, o umbră de mahnire se întinse pe fața lui.

— Dle Alexis, îi zise d-na Dorian, n'am nevoie să vă invit a considera casa mea ca și casa părintească. Cred dar că-i veni ades să ne vezi la Iași unde o să ne întorcem în curând. Adio!... v'ăș mai opri aci vr'o câte-va zile dacă n'ăș ști că sunteți așteptat acasă cu nerăbdare. Mergi de-ți îmbrățișează familia și nu ne uita pe noi.

— Cât oțu trăi, d-na mea, îmi voi aduce aduce amiate de orele prețioase ce am petrecut aici și... El nu mai putea zice mai mult căci era foarte turburat, ci sărută mâna d-nei Dorian și se întoarse palid spre Margarita.

Drăgălașa copila era ca și dînsul c'am palidă pe frunte.

— La revedere dle Alexis... Spune-i Alinei, soarei d-voastră că o sărut de-o mie de ori... Să nu mă uite și să-mi scrie câte odată. A revedere!

— A revedere, băigui sărmanul tiner ameuțit, îndreptându-se spre ușe.

— Dar lui Giali nu-i spuneți nici un cuvânt amical? adăogă ea.

— Il uitasem!... El se întoarse dela ușă, luă papagalul în mână, îl netezi pe pene, îi

adresă cuvinte desmierdătoare, îl sărută pe cap și-l dete apoi *Margaritei*. Papagalul mulțumit începu a rosti; ami, ami, gentil... pe când Alexis eșia din salon împreună cu d-na Dorian.

Trebue oare să comit o nediscție? să descoper un secret?... Margarita găsindu-se singură un moment, sărută pe furis capul fericitului Giali!...

IV.

Alexis, după multe dificultăți cauzate prin starea ticăloasă a drumurilor, sosi în fine la Iași, însă deși câmpiile erau acoperite cu man-tia rece a ernii, lui se părea că lumea-i înflorită ca în frumoasele zile de Mai; însuși croncântul corbilor, singurele pasări ce zări el în cale-i, avea ceva armonios, căci inima lui deșteaptă semne de acele tainice și îmbătătoare melodii ce cântă amorul în anii tinereții. Imaginea grațioasă a *Margaretei* răspânda colorii și raze fermecătoare pe tot ce se arată dinaintea ochilor lui, încât deși roțile trăsorei scârțiau prin omăt, tinerul poet declama cu entuziasm:

„În țara mea dulce sunt drumuri de flori
În dulcea mea țară sborî, murgule, sborî!”

Reîntrând în sinul familiei sale după lungi ani de absență și întorcându-se în societatea Iașului, Alexis deveni simpatic tuturor persoanelor cari-l cunoscuseră; părinții lui erau fericiti și mândri de dînsul, căci el le arăta o afecție respectuoasă, ear mai cu seamă sora lui. Alina, îi prodiga cea mai dulce și ingenioasă probă de iubire, grăindu-i necontentit de Margarita. Ore întregi petreceau împreună, ea po-

Delegațiile.

Viena, 6 Februar.

Desbaterile actuale a delegațiilor maghiare au luat ieri o întorsătură senzațională. Subcomisiunea marină a ținut ieri ședință și în decursul acestei ședințe, un incident ce s'a ivit, a decepționat în mod extra-ordinar pe delegații maghiari.

Ministrul comun de război *Pitreich* a tradus adecă în ungurește cunoscutul său expozeu ținut în delegația austriacă și l-a trimis fie-cărui membru al delegației. Nimeni nu știa cum să-și explice procedura lui *Pitreich*, fie-care privind-o în alt chip prin prisma temperamentului, ori părerilor interne de partid. O parte mare a delegațiilor îi atribuiă înțelesul, că prin traducere ministrul a vroit să confirme legațiile sale din delegația austriacă, cari au provocat resense atât de mari în politica maghiară. Alții vedeau o desconsiderare a delegației maghiare față de cea austriacă, pentru-că trimite în scris tot ceea, ce a zis dincolo și că altele de spus n'are pentru delegația maghiară.

Cu un cuvânt, traducerea ministrului de război a depresionat foarte mult dispoziția politicianilor maghiari.

Va rosti acum, ori nu, ministrul de război, expozeu și în delegația maghiară, nu se știe.

În ședința subcomisiunii marine, au luat cuvântul *Rosenberg Gyula*, *Dániel Ernő* și *Vörös László*, fie-care făcând aspră critică bugetului de război și sistemului, prin care s'aduc daune industriei Ungariei, căci trebuințele armatei se scot mai ales din fabricile austriace.

La sfârșit a interpellat *Kubinyi*, în afacerea expozeului ministrului de război. Propune să se suspende desbaterile, până-ce ministrul de război nu se va prezenta și în delegația maghiară, ca să-și prezinte expozeul.

Desbaterea asupra bugetului marin, s'a întrerupt apoi.

SITUAȚIA.

Arad, 8 Februarie.

Un eveniment neașteptat, de care ne ocupăm și în raportul nostru despre ședința delegației, a turburat rău suprafața apelor politice în Budapesta.

Se știe, că cercurile politice, așteptau cu interesare declarațiile semnalate pe Lună ale ministrului de război *Pitreich*, cari după vederi tiszaiște aveau menirea să desarmeze obstrucția. Dar în locul acestor declarații ministrul de război a trimis delegațiilor maghiare expozeul său — tipărit în traducere maghiară — rostit în delegația austriacă. Cu alte cuvinte *Pitreich* n'are alt-ceva de spus delegației maghiare.

Casul în adevăr are apariția, că între expozeul ministrului de război *Pitreich* și programul militar a ministrului președinte *Tisza* sunt deosebiri esențiale și că *Pitreich* nu e dispus a veni în ajutorul lui *Tisza*, strîmătorat rău de obstrucție.

Puținii deputați cari erau aseară în clubul *Lloyd*, citeau consternați veștile din Viena și erau toți de părerea: că *Pitreich* a îngreunat poziția lui *Tisza* și a îngreunat-o nu atât în Viena, cât mai ales în parlamentul maghiar.

Kossuthiștii asemenea se simțesc foarte infestați și simțeau îndoii erii, odiul — din punct de vedere maghiar — a pactului legat cu *Tisza*.

Ministrul președinte săptămâna întreagă a vrut s'absenteze din Viena. A vroit să mai dea o serată, dar într'astea a fost chemat la patul soacrei sale care e în agonie. Nicăci acolo n'a putut însă sta. Afacerea *Pitreich*, i-a reclamat pe neașteptate la Budapesta, unde ieri *Duminecă* așadar la o vreme excepțională, a convocat consiliu de ministri.

Convocarea consiliului de ministri a produs mare senzație și dat loc la felurite combinații. S'a adăugat la asta și împregiurarea, că ministrul de honvezi *Nyiri* a fost primit în audiență mai lungă la Maiestatea Sa, încât poporalii cari au de multe-ori informații foarte bune, susțineau cu hotărîre, că soartea cabinetului *Tisza* este foarte critică.

La tot easul ziua de Lună va fi o zi însemnată pentru criza maghiară.

Dar abstrăgând de la incidentul acesta venit spontan, situația guvernului *Tisza* nu se poate numi de loc favorabilă. Bat acum cu urgență la ușă, tarifele vamale, cari nu mai pot fi amânate, fără totală discreditare a poziției Monarhiei în străinătate.

Contele *Tisza* pentru cel mai rău caz, — ca tocmai singur să se salveze — trebuie să es-

perze neapărat împuternicire dela parlament, ca în contra art. de lege XXX: 1899 să poată începe tratative, respective să poată încheia convenții cu puterile străine pe baza noului tarif vamal, care adevărat că încă nu există și pentru acel teritor vamal care poate asemenea nu va exista.

Dar poate *Tisza*, exopera o astfel de împuternicire? Situația ne spune: nu! Vineri ori Sâmbătă în săptămâna trecută, obstrucția era deja ajunsă în stadiul, încât prin aplicarea numai cât de cât a unei *severități legale* — asta o recunoaște și *Ugron* — proiectul de recruți se putea vota în discuția generală. Dar contele *Tisza* a dat și ferii parlamentului. De ce nu i-a trebuit oare votarea în general a proiectului de recruți? D'aceia doar, că dacă în Viena ar voi să-l abandoneze, să poată zice: eu mă duc, dar partidul *kossuthist*, care m'ascultă, va lua cu toată puterea parte la discuția generală a proiectului. Ori pentru aceea că îndată după delegații, să disolve parlamentul și să aibe scuza: că n'are nici recruți, acum când amenință războiul ruso-japonez.

Infrângerea maghiarismului în Neoplanta.

Adică mai esact vorbind s'ar putea scrie: *infrângerea șovinismului!*

Eată de ce este adică vorba.

În Neoplanta, oraș unde majoritatea o formează Sârbii, da reprezentății teatrale o trupă teatrală sârbă. Pentru ajutorarea trupelor, s'a propus în consiliul comunal cu orașul să voteze o subvenție de 2000.

În ședința dela 4 Februarie Dr. *Nemes Sándor*, în numele comisiei teatrale, a propus respingerea propunerii de a se da subvenție.

Invățătorul Milanovici a cecurt să se voteze suma.

Protopopul evangelic *Belohosky* a propus amânarea hotărîrii.

Dr. *Vucetici* a amenințat că de nu se va vota, Sârbii o să știe și ei să-și tragă consecuențele.

Dr. *Ciciri* vorbește în acelaș sens.

Neomaghiarul Dr. *Nemes* însă nu voia să se lase. Ci pentru a încurajia pe pa-

vestind toate incidentele vieții dela pension, și el ascultându-o fără sațiu, căci Alina vorbea mai mult de amica ei, decât de dînsa. Drăgălașa copilă, ghicise secretul său, și încet devenise chiar confidenta lui.

Nimic mai gentil pe lume ca importanța ce 'si atribue o fetiță grațioasă și inteligentă, care surprinde un secret amoroș; natura ei îngerească îi inspiră un tact delicat în toate cuvintele și în toate faptele sale. Ea găsește expresii desmerdătoare care dau glasului său o intonare mai dulce și mai armonioasă; ea se transformă în geniul mângăierii!

Intr'o dimineață, ca o veselă rază de soare Alina intră în camera fratelui său și îi zice, sărutându-l: Astă noapte mi-s'au arătat prin vis un înger frumos care mi-au vorbit de Margarita.

— Și ce ți-au spus? întrebă Alexis zimbând.

— Mi-a spus că amica mea se urește mult la țeară de o bucată de vreme, că ea cântă necontent o romanță foarte poetică și că are să vie în curînd la Iași.

— Draga mea Alină! zise Alexis, ridicând în brațe pe gingașa lui sorioară, și sărutându-o pe ochi; ești tu însăși îngerul care l-ai visat și imi aduci vestea cea mai fericită.. Are să vie, zicî?... când? azi?... mâine?

— Inima-i vestește că au sosit! replică Alina cu o drăgălașă maliție.

— Sosit răcni Alexis, devenind palid de uimire. Ești sigură?

— Iată proba! adăogă copila, arătând un bilet mic și elegant.

— Un bilet dela Margarita!

— Deschide-l și vei vedea.
Alexis deschise iute plicul și ceti:

„Scumpa mea Alină! Am sosit chiar acum „dela țară, unde mă luase urîtul; doresc să te îmbrățșez. Vină degrabă pentru-ca să te sărut „pe tine mai întâi de celelalte amice; te aștept „cu nerăbdare. Complimente fratelui tău din „partea lui Giali.

Amica ta, Margarita“.

Alexis simți inima lui bătând puternic la vederea acestor linii scrise din rapegiune. El îndemna îndată pe sora lui ca se gătească, și dete ordin ca să se înhame caii la cupeu.

— Vii cu mine? întrebă Alina.

— Aș veni.. însă nu știu de se cuvine... așa de dimineață.. ce socoți tu, dragă Alină?

— Socot că nu e nici un rău să mă întovărășți într'o vizită amicală.

— Ba nu; oi merge singur mai târziu... Acum du-te tu și-ți spune...

— Ce?

— Ce ți-a spune inima.

— Dar biletul meu... nu mi-l dai? întrebă copila zimbând.

— Il vrei?

— Ba nu? ține-l la tine pentru-ca să nu-l perd. Și zicînd aceste Alina eși rîzînd, sprintenă și grațioasă ca o floare.

Rămas singur, Alexis deschise din nou biletul îl receti de mai multe ori și-l sărută. Apoi el se puse a se plimba de-a lungul camerei, gândind la visita ce avea să facă Margaritei și închipuindu-și o convorbire amoroasă

cu dînsa, convorbire compusă din frase perfecte și conforme cu dorințele sufletului său.

Acea vizită mult așteptată avu loc a doua zi, însă el se simți atât de tulburat în prezența Margaritei, că uită toate frasele ce le pregătise și convorbirea se ținu asupra unor obiecte cu totul indiferente. Noroc pentru el, că ochii lui avură o elocvență rară și grăiră, a parte, cu ochii Margaritei despre un obiect cu mult mai interesant, de starea inimii lor. Astfel când buzele trandafirii a copilei ziceau că stăpâna lor petrecuse în liniște zilele de pe urmă la țară, frumoșii săi ochi protestau în contra acestei inocente minciuni și declarau că a lor stăpână muria de dor de a se întoarce la Iași pentru-ca să se apropie de Alexis și ochii acestui exprima o fericire nemărginită, o recunoștință adîncă, un amor demn de îngerească ființă ce purta nume de floare.

Asemenea visite se repetau ades, grație legăturilor amicale ce existau între Margarita și Alina și care înlesneau dese întâlniri între Margarita și Alexis, atât în salonul d-nei Dorian, cât și în alte saloane din Iași, pela visite, pela serate, pela teatru, pela baluri. Ambele amice erau nedespărțite pretutindene și Alexis profitând de această nedespărțire, vedea în toate zilele pe Margarita, și cu cât o vedea mai mult, cu atât el îi descoperea mai frumoase calități și se exalta mai tare în simțul adorării sale.

(Va urma).

trioți, aminti de purtarea șovinistilor dela Măcău, unde s'a respins un act german sosît dela cabinetul din Viena al M. Sale. Zice că »idela de stat nu tolerează să se ajute cultură străină«.

Sérbiî au sărit atunci toți în picioare și s'a produs un vifor, că neomaghiarul Nemes nu a mai putut vorbi. S'au strigat cuvinte grele, dar drepte, la adresa șovinistilor.

Făcându-se liniște, s'a procedat la vot.

Propunerea lui Nemes a fost respinsă între însuflețite ovațiuni astfel Sérbiî au reușit ca *din banii lor* să dea un ajutor pionierilor culturii sârbești.

Un lucru cât se poate de drept și firesc! Ziarele ungurești totuși scriu că mahnire și indignare, par-că i-s'ar fi făcut vre-un rău *naștel* maghiare, pe când în realitate s'a dat numai șovinismul intolerant o palmă meritată.

Gospodărie detestabilă.

Privitor la daraverile dela S-tul Nicolae din Brașov »Gazeta« comunică:

Sinodul a luat cu mare durere și amărăciune lucrurile aceste la cunoștință și cu o majoritate covârșitoare a decis a face rânduială în biserică și să nu-l absoalve pe membrii comitetului, până când nu va fi averea bisericii pe deplin asigurată.

Ca să aduc unele pilde cum s'au administrat banii bisericii, pe baza informațiilor luate din documentele bisericii și comunicate în sinod relevez următoarele:

Pentru călătoriile făcute de mai mulți membri ai comitetului în Țeară la moștile bisericii, s'au dat acestora în anul Domnului 1902 ca »diurne« nu mai puțin decât 3118 franci și 90 b. și 93 cor. și 20 b., fără a numera aici suma de franci 1402,65 și 12 cor. cheltuită în același an cu mergerea la muntele „sf. Ilie“, din Țeară, care este de asemenea proprietatea bisericii. Suma aceasta e grozav de mare, când te cugești, că în înțelesul contractului aveau membrii trimiși în timpul șederii lor la moșii mâncare gratuită, cvarțir și trăsură. Dl Vlaicu, contabilul și vice-președintele comitetului în decurs de 4 ani dela anul 1898—1902 sub diferite titluri spre pildă: ca leață de contabil, ca diurne și spese de călătorie, pentru tipărituri*) suma de cor. 9657,84, din care sumă a luat într'un singur an, în anul 1902, despre care s'a raportat în sinod, suma de cor. 3351,35.

O altă »administrare« la fel s'a făcut cu tipărirea celor 4 cărți de »Documente cu privire la trecutul Românilor din Scheiu« decopiate și aranjate de dl Dr. Sterie Stinghe (fiul primului-epitrop) și tipărită în tipografia Ciureu & Vlaicu. Pentru tipărirea acestor cărți s'a prevăzut în bugetul anului 1902 suma pe 2000 cor. peste care sumă însă s'a trecut cu 804,20 cor., ear în anul 1903 s'au tipărit *fără mandat sinodal* încă 2 volume, pentru cari s'au cheltuit cu totul 10.398 cor. 50 b., dintre cari a căpătat dl Dr. Sterie Stinghe 6338,50 cor., ear tipografia 4060 cor.

Și acum să vedem, ce s'a ales din aceste cărți tipărite?

La crâșma dlui prim-epitrop Stinghe este magazinul de desfacere a cărților, care se împart între toți misterii din Scheiu, cari nici nu știu carte. E un tablou urît să vezi cum ies mușterii dlui Stinghe din birt cu câte un teanc de dărți subsuoară, clatnindu-se de-a latul uliței și veselii, că au hârtie frumoasă pe un an pentru învățarea merindelor. Alții pleacă îndată pe la negustori și vând — după tocmeală — cu 8—10 cruceri volumul ca hârtie de pachetat.

Triumful dreptății.

Am primit azi următoarea telegramă:

Brașov, 8. Februarie

Eri s'a ținut aici Sinodul parochial pentru alegerea comitetului la

*) Dl Vlaicu este comproprietar la tipografia Ciureu & Comp., lăsând firește să se tipărească toate lucrurile bisericii în tipografia lui. Așa spre pildă în anul 1902 a încasat tipografia 1704 cor. pentru tipărirea Volumului I din »Documentele bisericii«.

biserica Sfântul Nicolae. Lume cum nu s'a mai pomenit și fost-au toți agitați peste măsură. După liturgie, s'a început alegerea sub presiunea comisarului consistorial I. Droc.

Actul de alegere s'a terminat abea seara. Resultatul este zdrobitor pentru compania Voina-Vlaicu-Sterică: lista lor a căzut și a învins sfânta dreptate. Entuziasmul este de nedescris.

Raport urmează.

DIN ROMÂNIA.

Moartea publicistului Fundescu. Bătrânul ziarist liberal Ion Fundescu a încetat Mercurii seara din viață la hotelul de France unde locuia.

Fundescu moare în vîrsta de 68 de ani. El s'a născut la Pitești.

Fundescu fusese numit acum în urmă funcționar la Cameră.

La 1860 a publicat foaia umoristică »Pepelea« și la 1861 altă foaie umoristică »Tombarera«, ear la 1862 a început să colaboreze la »Românul«.

Pe la 1864, a colaborat și la »Nichipercea«, »Reforma«, etc.

La 1865 s'a stabilit la Iași unde a înființat ziarul liberal »Teatrul.« S'a înapoiat însă la București ca administrator al »Buletinului instrucțiunii publice.«

A fondat apoi ziarul »Telegraful«, care a trăit de la 1875—1885, cu câteva intervale de întrerupere.

Ioan Fundescu a fost și deputat. El a reprezentat județul Vlașca în mai multe rînduri în camerele liberale de la 1877—1888.

A publicat »Vocea Argeșului«, versuri la 1858; »Flori de câmp«, versuri la 1864; »Basme poezii, păcălituri și ghicitori« la 1867; »Calendarul dracului« la 1867; »Poezii noue« la 1868 și roman, la 1875.

Între 1893 și 1895 Fundescu a mai colaborat la »Românul«, apoi a părăsit și politica și ziaristica.

*

Balotajii. Eată resultatul alegerilor de Joui: Argeș. (Senat) Au intrunit: Col. Alex. Budișteanu, naț.-lib. 110 v. ales Ion Comăneanu, conservator, 99 v. (Cameră) Teleorman Au intrunit: C. G. Pietraru, naț.-liberal 204 v. C. G. Diasescu, conservator 223 ales Tutova (Cameră) Au intrunit: N. Bujoreanu, naț.-liberal 123 v. ales T. G. Emandi, conservator 114 v. Lupu Constache, junimist 24 v.

Banditism gazetăresc.

Sub acest titlu »Voința Națională« scrie:

»Adevărul« de Sâmbătă a revenit asupra »samsarlicului« d-lui D. A. Sturdza pe lângă șeful guvernului unguresc, și are tupeul să afirme că sunt adevărate dovezile ce a publicat despre aceasta în Nr. său de la 29 Dec. și despre cari am arătat în Nr. din 11 și 15 c. ale ale »Voinței« că sunt parte invențiuni, parte falsificări. Ba onorabilii sionisto-bizantini mai fac și pe indignații și vorbesc de »falșurile Voinței« și de »degradarea morală« — a noastră, vezi Doamne — pentru-că am îndrăznit să-i zicem minciunii minciună și falsificării falsificare!

În special »Adevărul« susține că este o »minciună nerușinată« din partea noastră că am declarat, după informațiuni autentice, primite din partea locului, că nu a existat deputațiunea trimisă la contele Stefan Tisza și din care după »Adevărul« din 29 Dec., ar fi făcut parte opt Români, în frunte cu părintele vicar Vasile Mangra, »toți cunoscuți sturdziști, adică făcând parte din fracțiunea partidului național român grupată împregiurul »Tribunei Poporului«. Acum »Adevărul« reduce pe acești opt sturdziști la șapte, cari ar fi »părintele vicar Vasile Mangra, protopopul Roxin, directorul domeniului A. Gera, asesorul consistorial Ioan Pop, proprietarul Ioan Palladi din Borod, și alți doi«. Va să zică cei opt preținși sturdziști, au rămas în realitate numai cinci, căci coloarea politică a celor »alți doi« va fi greu de de terminat. Dar și dintre acești cinci, o afirmăm

din nou, numai singur părintele Mangra are legături cu gruparea de la Arad, iar ceilalți patru sunt parte cunoscuți — ca Românii guvernamentali, parte n'au nici o coloare politică; în tot cazul nu au nimic comun cu gruparea de la »Tribuna Poporului« și prin urmare nici într'un sens nu pot fi numiți »sturdziști«. Atâta am afirmat noi și atâta este adevărat. De care parte este dar »minciună nerușinată«?

»Adevărul« mai susține că este o »mișelie fără păreche« că am numit pure invențiuni preținsele sale »citate« din ziarele ungurești Alkotmány și »Pesti Hirlap«. Drept dovadă citează din nou Nr., pagina și coloana, și chiar rîndurile din acele ziare, unde s'ar găsi frasele ce a citat. La rîndul nostru am cercetat și ne-am încredințat din nou, că în numitele foi ungurești, nu se găsește nimic, dar absolut nimic, ce ar semăna cu preținsele citate ale »Adevărului«. Avem numerele respective și le punem la dispoziția orîși cui, ca să se convingă că am fost domoli în caracterizarea acestei procedări a Adevărului. Avem numerele respective și le punem la dispoziția orîși cui, ca să se convingă că am fost domoli în caracterizarea acestei procedări a Adevărului, căruia cu mult mai bine i-se potrivește propria lui calificare: mișelie fără pereche.

În fine »Adevărul« ne impută o ne mai pomenită pervertire a »adevărului«, pentru-că am afirmat că a dat drept declarațiuni ale contelui Tisza niște simple combinațiuni ale redacțiunii ziarului »Budapesti Hirlap«.

Fără nici un comentariu punem față în față citatul »Adevărului« și traducerea exactă a textului respectiv:

»Budapesti Hirlap« Nr. 1 de la 1 Ianuarie 1904.

Citatul »Adevărului«:

Traducerea exactă:

»Forțele mai prețioase ale Românilor și ale Sașilor trebuie să le utilizăm în funcțiunile publice ale statului maghiar; elementele de încredere ale acestor popoare trebuie despărțite de agitatori; trebuie să stabilim în mod clar penalitățile pentru agitatori; masele acestor popoare să nu fie turburate în afacerile lor mai mici; poliția întreagă să devie a statului. Nu mă angajez ca oare cari mișcări mai neînsemnate ale naționalităților să le distrug, cum ași distruge o bățatură. Dar mă angajez să distrug, fie chiar cu barda, tendințele ce s'ar manifesta în contra integrității și a unității naționale a Statului.

»Credem a cunoaște motivele fundamentale ale politicii de naționalități a contelui Tisza, care s'au manifestat și în politica locală din Biharea. Aceste motive sunt: forțele mai de valoare ale naționalităților trebuie utilizate în funcțiunile maghiare; elementele de încredere trebuie separate de agitatori; calificarea penală a agitațiilor trebuie stabilită, instituția polițienească trebuie luată pe seama statului; masele nu trebuie să fie supărate în afacerile lor mai mici. Modul de procedare al politicii de naționalități, precum contele Tisza voește să-l aptice, s'ar putea, poate mai fidel caracteriza cu aceste expresiuni drastice: nu se angajează contele Tisza ca să facă operații de bățatură asupra mișcărilor de mai mică importanță a naționalităților; dar se angajează cu convingere eroică să suprime, fie și cu barda, tendințele îndreptate contra integrității și a unității naționale a Statului«.

În adevăr, »nemaî pomenită pervertire a adevărului« din partea »Adevărului«.

Cu desgust se ocupă publicistul conștiineios cu aceste simptome de banditism gazetăresc, cari îi necinstesc meseria și fac imposibilă discuția pe baza principiilor și a convingerilor. Și dacă cu toate acestea am relevat încă-odată aceasta abominabilă țesătură de minciună, n'am făcut pentru că dl Dim. A. Sturdza și »Voința Națională« ar avea nevoie de aprobare contra minciunilor »Adevărului« ci pentru-că ținem să știe publicul ce este »Adevărul« și direcția lui și cum bizantinii încercau să pregătească o nouă campanie bazată pe un nou falș.

Nu mai prinde.

O ședință festivă.

— Coresp. part. a „Tribunei“. —

Căransebeș, 21 I.

Pe fiecare om de bine, pe fiecare român sincer, care cunoaște stările societății „Ioan Popasu“, trebuia să-l cuprindă o grijă și o frică, văzând, că viitorii conducători naturali ai poporului nostru, viitorii lui preoți și învățători își dorm somnul de iarnă. Cel puțin așa trebuia să conchidem noi, cari nu avem cunoștință despre starea lucrurilor ei interne. Acum însă — spre marea noastră bucurie — am ajuns la convingerea, că soarta sârmanului nostru popor va fi depusă în mâni tari, că peste puțin timp vor eși noi luptători pentru câștigarea drepturilor noastre naturale, și pentru conducerea înțeleaptă a mult cercatului nostru popor. Ședințele numeroase — mai în fiecare Duminică — ale născutei societăți, munca serioasă a membrilor ei și serată din 18/31. Ianuarie a. c. ne sunt garanțele cele mai bune despre aceasta. — Dar să nu ne abatem dela obiect, să vedem ședința festivă, așteptată cu atâta nerăbdare din partea tuturor!

Acordurile prime ale pianului produsă în sala ticsită de oaspeți a otelului „Pomul verde“ o liniște solemnă; oaspeții ascultau cu atențiune încordată dulcile acorduri și variata melodie a „Vieții Țiganilor“, executată cu deosebită finețe de corul societății. Indesebi mi-am remarcat nuansarea aceea perfectă cu trecerea cea dibace dela piano la forte, fortissimo și viceversa. Disertațiunea teologului jurist Surlașiu încă a fost la culmea așteptării. Disertantul, care a pășit de 3 ori în seara aceasta, a dovedit o înțelegere deosebită: în manuirea penei, — tractând despre operele genialului Coșbuc —, a flautului — în „Suenire de Mehadia“ — și a vocii — în „Codrule codruțule“, — având în aceea un solo de flaut, ea în aceasta un solo de bariton. Aprecierea operelor „poetului nostru țaran“ publicul a ascultat-o cu un interes viu. Stilul ales, limba ușoară, precum și aprecierea foarte nimerită a disertantului a transpus ascultătorii în lumea veselă și senină a lui Coșbuc, procurându-le o adevărată distracție spirituală. — După cum sunt informat — chiar și II. Sa Domnul Episcop Nicolae Popea, care a fost de față la serată, încă și-a exprimat lauda binemeritată.

Nu mai puțin succesă a fost declamarea clericului Magdescu: „Vlad Tepeș și stejarul.“ Vocea lui dulce, sonoră și pătrunzătoare, a cărei timbru eșia în cor peste toate celelalte, nu și-a perdat efectul nici aci, pe cum nici predarea n'a lăsat nimica de dorit.

O alegere nimerită a fost „Balada“ lui C. Porumbescu, motivele ei curat românești. Arcușul vicepreședintelui societății, Andreescu, ne-a transpus în lumea ideală a marelui compozitor. Părea, că auzi glasul duios al fluerului ciobănesc, ce-și varsă toată durerea și fericirea inimii într-o doină dulce și înălțătoare. Siguranța cu care a executat-o, ne arată în D-lui un violinist talentat, dela care se poate aștepta încă și mai mult în viitor.

La splendoarea succesului ședinții a contribuit și anecdota „Țiganul la vână“, predată cu o dibăcie rară de pedagogul Secoșan. Pronunțarea adevărat țigănească a stors lacrimi de ris din ochii publicului. Furtuna de aplause n'a încetat, până ce Dl. Secoșan n'a apărut de nou, declamând anecdota „Țiganii și Turcii“ tot cu un asemenea succes.

Ce să zic despre compoziția D-lui Sequens, „Codrule codruțule“? Piesa aceasta cu selo de bariton, cântat de clericul Surlașiu, — cărui vocea dulce și melodiosă a fost apreciată de mai multe ori prin gazetele noastre și în deosebi prin diferitele societăți românești, — i-a încântat pe toți. Și — de nu m'am înșelat, — cele două stele lucitoare, ochii cei melancolici, cari-l priviau atât de dulce, l-au remunerat pe deplin pentru zelul și osteneala, cu care a conlucrat la reușita seratei.

„Finis coronat opus“ zice maxima veche. Așa a și fost și de astădată; căci punctul ultim, „Marșul Român“, executat de orchestra societății, n'a lăsat nimic de dorit! Cred, că nu umblu pe cărări greșite, când sub cele trei stelute, cari ascund pe modestul lui autor, caut tot pe d-l profesor de muzică dela Institutul teol.-ped., As. Sequens. — Să nădăjdum, că modestul autor al „Marșului Român“ — ori cine ar fi el — ne va mai da prilej să ascultăm astfel de compoziții, predate cu așa dibăcie.

Ne pune în uimire succesul acesta splendid, când luăm în considerare greutatea ce a avut de întâmpinat tinerimea cu ședința aceasta, Parcă toate elementele s'au aliat contra lor... Dar tăcerea e ca mierea!... Învățătorii conducători ai poporului din exemplul acesta și al trecutului, că „concordia parvae res crescunt, discordia maxime dilabuntur“.

După producțiune a urmat dans cu o animație românească, care a durat până în zori de zi.

De încheiere aduc cele în meritate laude harnicului conducător al tinerimii, Domnului Dr. Ionescu, carele prin o conducere prudentă a putut pune la cale o astfel de serată succesă!...

Ardeleanu.

Era lui Tisza.

Sub acest titlu „Poporul Român“ din Budapesta după-ce face resumatul proceselor de presă intentate ziarelor române, comunică știrea că a primit următorul act:

Nr. 3858—1904.

Dela procuratura din Bpsta.

În urma unei insinuări făcute în contra lui Dimitrie Birăuțiu din cauza călcării §-lui 31 articolul de lege XVIII. din 1848, alăturând aci șeasă exemplare din foaie, ridic în potriiva sus numitului următoarea

Acusă:

Dimitrie Birăuțiu, locuitor în Budapesta, editorul și redactorul responsabil al foaii „Poporul Român“ din Budapesta, în urma călcării §-lui 31 art. de lege XVIII din 1848, prin aceasta este acuzat, că a publicat în foaia „Poporul Român“ în nrul 1 sub titlu „Din casa țerii“ și în nrul 2 sub titlu „Alegerea dela Nădlac“ astfel de articole, al căror cuprins e de natură politică, câtă vreme n'a depus cautiunea prescrisă de §. 30 art. de lege XVIII din 1848.

Pentru pertractarea acestei acuze designez de competent tribunalul din Budapesta.

Motive:

În nrul 1 și 2 al foii „Poporul Român“ din Budapesta au fost publicate astfel de articole, cari să ocupă cu casa țerii și cu alegeri de deputați, deci cu chestiuni curat politice; iar editorul foii, Dimitrie Birăuțiu n'a depus cautiunea prescrisă de § 30 art. de lege XVIII din 1848 ca delict de presă, pentru care în înțelesul amintitului paragraf e responsabil editorul.

Acusa, deci este motivată.

Budapesta, în 25 Ianuarie 1904.

F. Greguss.

Lupta în comitate.

Duminica trecută membrii români ai congregațiunii comitatului Hunedoarei s'au adunat la Orăștie, în casa d-lui deputat dr. A. Vlad pentru a discuta asupra noii organizații ce se impune în vederea luptelor ce trebuie purtate.

Privitor la cele petrecute. „Libertatea“ ne comunică următoarele:

Sfârșitul chipzuelilor a fost, că să se înceapă lucrare de pregătire a adevăratei organizații. Acel comitet se conste de-ocamdată din 10 membrii; 1 președinte, 1 secretar, cari apoi să facă un regulament al clubului, și datorințele și disciplina membrilor.

O comisie de 4 a combinat comitetul și a propus adunării următorul comitet:

Președintele de club și de partid: Dr. Ioan Mihu. Conferența primește cu multă însuflețire și vii aclamațiuni și cu vădită bucurie combinația ca Dr. Mihu să fie conducătorul clubului nostru comitatens, care să represinte poporul însuși în manifestațiile lui și reclamarile drepturilor sale.

Vicepreședinți 2: Vasile Dămian protopresbiterul Zarandului, unul din cei mai zeloși și conștiințioși reprezentanți ai poporului nostru în comitat și în tot locul unde asupra drepturilor obștei este vorba, și Dr. Anrel Vlad mult promișătorul deputat național al Dobrei.

În comitet:

Dr. Gavriil Suci, adv. Hațeg, Iosif Morariu, protopop Dobrei, M. Bontescu, adv. Hațeg, Dr. Alex. Hosszu, adv. Deva, Nic. Vlăd, farm. Orăștie, Drul. G. Dubleş, adv. Hunedoara, G. Drăgan, preot Băița. Ear' secretar al clubului: Ioan Moța, preot, Orăștie.

Repetăm ceea-ce s'a accentuat și în consfătuirea din vorbă: Acest comitet e pregătitor a lucrărilor de adevărată organizație, având a prelucra un regulament, în care să se chibzuiască cât de mare să fie comitetul cel definitiv, — căci s'a manifestat părerea, că în comitet să fie cel puțin atâta membrii, câte cercuri electorale comitatense avem, ca din fiecare cerc de alegere (pentru congregație) să avem în comitet un membru, ca bărbat de încredere în cercul respectiv.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 8 Februarie 1904.

— Earăși socialiștii în Bihor. Lună la 1 Februarie — ni se scrie din Bihor — substitutul notarial cercual din Căbeșli, Alexandru Dragoș — scris la Roșia, pentru a strînge dările comunale. Cunosând țeranul imbibat de agitații socialiste, Dragoș dusese cu sine 6 geandarmi. Încă înainte de a se începe strîngerea dării, câțiva „socialiști“ se înarmează cu pari, furci de fer. Unul dintre socialiști e prins de geandarmi, legat și escortat. Prințand de veste ceilalți se adună, în fața unuia din cele trei birturi din comună; și se adună mai multe zeci de oameni înarmați cu furci și ciomege, pentru a forța liberarea „soțului de principii“.

Geandarmii au fost grabnic îndepărtați din comună, căci la dincontră se pricinuia vîrsare de sânge. Căci „românul în turbare“ e viteaz, ca bunaoară, când la alegerea lui I. Fășie de deputat, pretorelui Markovics i-a spart nasul o — omazonă.

— Ministrul președinte Tisza și socialiștii. Ministrul președinte Tisza a dat o a doua ordinațiune, cătră autorități, pentru înfrânarea mișcării socialiste. Ordinațiunea privește numai comitatele, Arad, Timiș și Torontal. Ministrul provoacă autoritățile să supravegheze mai intensiv mișcarea, și până la liniștirea spiritelor, nici o adunare socialistă, să nu permită. Ordinațiunile — zice Kel. Ert — îndeamnă pe funcționarii, să lumineze poporul asupra urmărilor grave ale turburărilor. Pentru ordinațiunea aceasta după cum să telegrafiază din Viena, muncitorii maghiari d'acolo, au pornit o mișcare, ca să se aranjeze o demonstrație în contra contelui Tisza, care petrece în Viena. Au și ținut ieri o întrunire foarte șgomotoasă într'o cărciuma. Hotărîre însă n'au putut aduce pentru motivul unei dispoziții a legii austriace, care zice că nu se poate îngădui, ca muncitorii să s'amestece — în afacerile esterne ale unui stat străin.

— Dramă de dragoste. Sâmbătă pe la amiază, Aradul a avut senzație. Multime multă de curioși s'au adunat înaintea hotelului „Palatin“ care a fost teatrul unei drame de dragoste. Diurnistul Nyilas Jozsef și casiera Barca Mariska au făcut încercare de sinucidere cu sublimat. Nefericiții — pe cari amor desnădăjduit i-a îndemnat să-și caute refugiu la moarte — au fost aflați de servitor în stare de agonie, fiind astfel transportați la spital.

— Accident la vînătoarea de curte. Se telegrafiază din Berlin: La ultimele vînătoare ale Curții din ținuturile Potsdamului, la cari a participat și împăratul și moștenitorul, un accident grav i-s'a întimplat colonelului Bodien. Un vînător, din nefericire, l-a împușcat pe colonel, care a suferit rană gravă. Starea colonelului e foarte critică.

— Centenarul eliberării Serbiei. În proporții mari era plănuită serbarea aniversării centenarului eliberării; dar serbării nu se vor ținea, pentru că Scupcina, n'a votat creditul cerut spre scopul acesta. Acum totuși împrejurările s'au format așa fel, ca serbătoarea se va ținea. S'a și constituit un comitet de arangiere, în fruntea căruia stă Simon Losanici, președintele academei de științe sârbă. Punctul cel mai interesant al serbării este: *esposiția istorică a luptelor de libertate sârbe*.

— Robert Koch în călătorie de studii. În cercurile științifice din Berlin se vorbește că savantul profesor, drul Koch, directorul institutului

bacteriologic din Berlin, voeste s'abzică de acest post, pentru a se putea dedica exclusiv cercetărilor științifice. Profesorul Koch vrea să întreprindă o călătorie de studii în Africa.

— **O glumă fatală.** Se anunță din Timișoara: George Radulescu din Iezvin și-a petrecut noaptea cu mai mulți tovarăși într'o cărcimă. Intre dinșii era și Simon Nikits. Când veselie a ajuns la culme, Nikits s'a sculat să ție un toast. Dar spre pierzarea lui, căci voind să se pună pe scaun, Radulescu a tras scaunul de sub dînsul și a căzut atât de nefericit, că și-a rupt gâtul și a murit în clipa aceea. Radulescu s'a prezentat singur la geandarmarie.

— **Furt în Conacul din Belgrad.** Se depeșează din Belgrad. Vestita evanghelie Mirosavlej, pe care călugării din Hilendar, o donaseră Regelui Alexandru, a fost furată din Conac. Furtul s'a putut întempla cu ocazia omorului. Sfânta carte prețuită circa șasezeci de mii dinari.

— **Fiul presidentului Elveției s'a sinucis.** Presidentul republicei elvețiene are un fiu în etate de 22 ani, numit Arnold Comtesse. Acesta locuia într'un otel din orașul Dijon. Marți tinerul Arnold s'a suit într'o birje și a plecat la un restaurant, unde spera să afle pe o prietină a sa. Prietina nu era acolo. Atunci tinerul s'a așezat earăși în trăsura și a mers la locuința doamnei pretine. Aici și-a slobozit un glonț în creeri. Nefericitul tiner a fost dus în spital, unde în curând și-a dat sufletul.

— **Viață idilică în parlamentul Portugaliei.** Deputații din Budapesta vor ceti desigur cu oare-care satisfacție scenele idilice petrecute zilele trecute în parlamentul Portugaliei. Și la tot cazul se vor simți oarecumva reduși, că atunci când faima îi apucase ca pe niște „grozavi“, vine o altă veste, despre bravuri mult mai palpabile, decât răsboiul de cuvinte al domnilor deputați din Budapesta. În parlamentul din Portugalia opoziția a recurs adică la argumente mult mai convingătoare, decât acelea de cari se folosesc obstrucționiștii noștri. A tras în plin parlament o sfântă bătae partidei guvernamentale, care nu știm dacă a rămas convinsă, dar să știe că a părăsit Dieta cu capetele sparte și cu nasuri turtite. Se desbătea noul proiect financiar și iritația opoziției a crescut în așa grad, încât s'a produs o încăerare generală între deputați. Publicul de pe galerie s'a amusat în chip escelent, a erupt în aplause și în strigăte însufleșite. „Nu vă lăsați! Dați!“ sburau incurajările de pe galerie. Resultatul luptei: pălării turtite, haine rupte și nasuri sparte. După pâruială, membrii ambelor partide s'au împecat și n'a urmat nici un duel. Așa viață idilică domnește în Cortez.

— **Un discurs al prințului Lichtenstein.** Din Viena se anunță, că printul Alois Lichtenstein a ținut un important discurs la adunarea alegătorilor creștin-sociali. Prințul s'a ocupat cu situația din Austria și Ungaria. Prințul a zis, că § 14 din constituția austriacă este o norocire. În Ungaria situația este mult mai gravă, căci Maghiarii n'au un § 14. Conteșe Tisza din zi în zi e mai modest ear opoziția lui tot mai cutezătoare fiindcă Tisza caută a-și desarma adversarii nu prin fapte, ci prin concesiuni îngrijitoare. Prețul, care a trebuit să li-se ofere obstrucționiștilor, este o imposibilitate. Tisza nu este iubit nici de oamenii săi și nici cu discursuri frumoase, nici cu alegeri nouă nu va scoate din noroi carul înglodat. Proiectul rocurților numai căzând Tisza poate fi votat. După închiderea delegațiilor situația are să fie mult mai posomorită, căci Austria nu va tolera, ca Austriacii și Maghiarii s'o omoare prin discursuri obstrucționiste. A sosit momentuș când trebuie să se pună capăt acestor escese.

— **Gubernatorul Cretei și un învățător italian.** Nu de mult, principele George, guvernatorul Cretei, a amovat din post pe un învățător italian, pentru-că afirmativ ar fi insultat națiunea engleză. Ziarele italiene — precum se depeșează din Roma — atacă aspru pe principele George, acuzându-l de șovinism grecesc.

— **Tenorist beat pe scenă.** Ziarele din Moseva scriu, că un tenorist beat a pricinuit mari scandale la o reprezentație a „Troabadurului“ lui Verdi la opera de acolo. Actorul beat Woronzow juca rolul principal. Abee a apărut pe scenă, publicul a observat, că e tun de beat. Da niște note grozav de false și nu-l puteau ținea picioarele. Publicul a început apoi să fluere, să se in-

digneze și să pretinză ca Woronzow să părăsească scena. Tenoristul beat și-a întrerupt cântarea, s'a apropiat de rampă și a strigat cât a putut cu vocea-i răgușită:

— Om de nimica, miserabil și pungaș e ori ce cântăreț și regisor, dar și publicul e o canalie!

Cu astea a făcut un compliment respectuos, s'a întors și a dispărut după culise. Reprezentația s'a întrerupt și publicul indignat la culme a părăsit opera. Scandalul va avea continuare la tribunal.

— **Durere de stomac, Sgârciuri de stomac, catar greu de stomac,** la boale de stomac învechite și împotriva lipsei de ape, tit, mijloc sigur. *Purgativ sigur, inerția cronică a intestinului gros, la lipsa de scaun-purgativ fără dureri,* este thea întăritoare de stomac „Centauria“ a farmacistului Kossuth.

Cutia de probă 1 cor. 20 fil.

Cutia mare . . 2 cor. — —

În contra tusei, catarului (troahnă) răgușelei, flegmei și iritațiunii gâtului este de un efect eminent, *pastilele de pept »Senega.«* Prețul 1 cor. Sepot căpeta în farmacia la *»Maria Fecioară«* a farmacistului Kossuth Pál, Arad, piața Boros-Béni Nr. 15.

— **Schimbare de local.** Renumitul dentist *Morgenstern Gyula* și a strămutat locuința de or dinație (tragerea de măsele, plombare, măsele singurate și de dinți, coroană de dinți de aur măsele cu rădăcini etc.) în Arad, piața *Andrássy* Nr. 15.

— **Calitatea mea de agent de 18 ani,** nu este avisată la reclame. În interesul lor bine priceput vor lucra toți, cari pentru obținerea de credit personal de ori-ce sumă, se vor adresa cu deplină încredere către mine, fiindcă în urma legăturilor mele estinse, pe lângă depurare ușoară în rate micș lunare, în mod discret sunt în poziție ale câștiga pe cea mai reală basă împrumuturi. Agentul *Gáspár Soma*, Arad, Piața *Bocskay* Nr. 3. A se alătura marcă pentru răspuns.

Felurimî.

Din țeara liliecilor și a găștelor. Călătorul german Hinde istorisește următoarele din călătoria sa în Congo: Pe când urcam un deal de lângă riul Kassai, într'o zi pe la amiază, cerul fu de-odată întunecat de lilieci în așa mare număr, în cât oamenii vaporului au ucis o mulțime cu bastoanele. Pe fiecare copac, pe insule și pe maluri lilieci se lăsau să se odihnească. Am măsurat mai mulți din ei cu aripile întinse și am găsit, că aveau o lungime de 66 centimetri. Servitorii de pe bord și oamenii de echipagiu mâncară mai mulți lilieci și declarară carnea lor de foarte delicioasă.

Când ne aflam în bălțile confluentului Lucuga, găștile cu pintenî păreau a se reuni în grupuri mari spre a face călătorii. Ceașuri întregi am înaintat prin cel mai mare cârd de paseri ce am văzut în viața mea. Riul, malurile, insulele și câmpiile, cât ținea privirea, erau peste tot acoperite de găște. Nici o altă pasere însă nu se putea vedea.

Somnul plantelor. Plantele dorm și ele. Și puteți vedea, preumblându-vă la țeară, când răsare soarele, că deșteptarea naturii, atâta celebrată de către poeți, nu este o himeră. Foile, cari se înclinaseră spre pământ în timpul nopții, se ridică când apare lumina, se întinde, devine mai mobile și mai sgomotoase; odată deșteptate ele tremură neîncetat. Insecta reapare, florile se deschid; ele îmbalzamează aerul cu

parfurmurile lor cele mai pătrunzătoare și cu aceasta chiamă dînsule insectele din toate puterile lor. Staminele și pistilurile reîncep focurile lor în familiile în cari sunt reunite. Espreșiunea lui Linne este admirabilă: *Marti et uxores uno eodemque thalamo quident.* Atunci dela antere până la stigmat sunt numai mișcări pline de mister. Însă, când sosește seara, tăcerea începe să domnească peste tot; tot se potolește, tot adoarme, și foaia chiar stă nemișcată pe la miezul nopții.

Consultați paserile atât de bine obișnuite cu această potolire a foilor în mijlocul cărora se odihnesc chiar și dînsule. Dacă observați vre-odată că în loc să cânte și să fluere când se deșteaptă, tac, cauza este că foile au fost agitate noaptea. Paserilor le este frică, știu că timpul este spre furtună.

Somnul plantelor îl puteți observa bine la salcâmi, la trifoiuri și mai cu seamă la bob. Foițele bobului, când apune soarele, se închină atât de mult, că Pitagora le-a crezut viii, și în ideea că au un suflet, a poprit pe discipulii săi să le mănânce, după cum făcuse pentru animale. Dar ce ar fi zis oare Pitagora dacă ar fi cunoscut *dionea prinde muște*, ori cea sparcetă de Bengal ale cărei foi oscilează întocmai ca balancierul unui orologiu? Ce ar fi zis înaintea valsinerii, plantă de apă originară din Framia meridională, cu sexurile separate și care nu se pot afla pe acelaș luger? Această plantă crește în apele stătătoare, dar în loc să plutească pe d'asupra apei, ca nufării, ea stă în fund.

Însă gândiți-vă că floarea sa nu poate fi fecundată de cât în atmosfera uscată afară din apă, și întrebați-vă cum face această plantă ca să poată fi fecundată. Dumnezeu a făcut femela ingenioasă pretutindenî, când este vorba ca să fie mamă. Pedonculul valsinerii, strâns în formă de spirală, se lungește în momentul înfloririi, și corola desfăcută vine de plutește pe d'asupra apei. Din nenorocire, pedonculul floarei masculine este scurt. Cum se va putea face apropierea? Nici o insectă pentru aceștia! nici zefir! Ei, bine, florile staminate, fiindcă este nevoie, se deslipesc de pedonculul lor, ies d'asupra apei, libere cu totul, în mijlocul florilor pistilate, se preumblă dela una la alta.

Floarea femelă satisfăcută, se închide, și strânge spirala sa și se coboară cu încetul în fundul apei unde-și nutrește fructul.

Poate că Pitagora ar fi oprit pe discipulii săi de-a mânca ori-ce vegetal și l-ar fi redus la lapte, dacă ar fi observat că nu există nici o plantă care să nu aibă oarecare mișcări. Înfige o ramură cu vârful în jos, o veți vedea crescând îndoindu-se spre tine, și foile, în partea răsturnată de sus în jos, sucindu-și petislul și întorcându-se cu fața către cer. O plantă, într'o privință obscură, se va îndrepta spre ferestrele de unde vine puțină lumină. Plantele urcătoare se îndreptează singure pe dibuite, către copăcelul sau aracul pe care pot să se urce.

Fără nutremânt. Un cal poate trăi 25 de zile fără să mănânce, cu condiție să aibă apă de băut; va trăi numai 17 zile neavând destulă apă, și va muri după 5 zile dacă va mânca fără se bea de loc. O mătă trăește fără mâncare 15—20 de zile numai bând apă. Un câne a trăit 39 de

zile fără să mănânce; ar muri însă după 20 de zile dacă e lipsit de apă. Omul rezistă până la 20 zile, repurele de casă 14 zile, porumbelul 10 zile.

PARTEA LITERARA.

CÂNTEC.

D'asupra mea, în fag, p'un crâng
Păsărica 'n ciripit
Spune un cântec de iubit —
Ascult și plâng.

Și mult îmi place s'o ascult
Chiar de-l știu cântul d'a rost:
L'am trăit și dulce-a fost
Pân' nu de mult.

— „La ce mai plângi un cânt ce-a fost?
„Uită-l, inimă, că-l poți!...
— „Nici în casa de trei coți,
„Căci n'am alt rost!

C. 1900

ghio—cel.

In luncă.

— Idilă românească de Carmen Sylva —
(Urmare dela N-rul 17.)

XXIV

Acum mă merge mai rău, nu pot să mă zăc din cauza lipsei de răsuflare, trebuie să mă reazem de perete pentru ca să mă pot răsufla, căci totul este închis în pieptul meu, și dacă zac, tușesc mereu și atunci nu pot să-l aud vocea. Vin adesea-orî femei, dar eu închid ochii, pentru ca să nu vorbească cu mine, căci nu voesc să le ascult. Voesc să ascult pe Soare.

Vecinele vor să rămâie și noaptea aici, aceea a fost frumos din partea lor, dar le-am spus că voesc mai bine să mor singură, căci altmintrele mă turbură ora morții, mie care voesc să fiu numai la Soare. Numai el singur să mă țină în brațe și să șoptească împreună cu mine; nu voesc să aud altă voce de cât pe a lui. Voesc să fiu lângă Soare și el lângă mine, n'avem nevoie de alți oameni, căci suntem așa de bine împreună. Cu cât voi fi mai ușoară, cu atât mai bine mă va ține în brațe! Acum mă are cu totul și atunci vom rîde împreună, pentru ca oamenii să nu ne poată despărți și pentru ca în groapă să nu poată zice: „Sunteți frate și soră, să nu vă aveți unul pe altul!“

În mormînt, nu mă simțeam nimic, nici bărbat nici femeie, ci suntem numai Soare și Evangheliu, o mână de țărână și țărâna noastră se va întreba pentru ce se amestecă! Țărâna noastră va fi o țărână și dragostea noastră o dragoste și somnul nostru un somn, cu marea iubire care ne unește, și pîrul meu cel mare ne va înfășura în aripile sale moi; el totdeauna a zis „aripi de corb!“ Acum să se prefacă în aripi de vultur, și să ne învelească cu totul, pe el și pe mine, cu brațele mele încrucișate în jurul gâtului său voesc să dorm și nimeni nu ne va putea turbura.

Nu măi femeia care vine și plînge pe mormînt.

El îmi spune că vine în fiecare noapte la el și plînge pe mormîntul lui, dar el nu este de loc acolo, căci atunci el este la mine și mă ține în brațe, pe când ea plînge pe mormîntul gol și-și inchipește că el este înăuntru. Dar el nu e acolo, ci la mine! Și noi rîdem, fiindcă ea plînge! Rîdem așa împreună ca și când în viața noastră n'am fi avut nici o supărare, și noi o iertăm, deși ea este de vină ca am trebuit să fugim de soare și de oameni și de pământ, pentru fi fericiți sub pământ. Dar el zice că este cineva foarte fericit când esle mort. Să nu-mi fie teamă de cel din urmă ceas, nu-l simțim atât de greu, te înecî așa puțin, apoi ai scăpat și nu măi ai nici o durere și atunci vom zăce unul lângă altul și nu vom măi auzi nici măcar când plînge mama care n'a voit să ne aibă.

XXV

Soare este blond! Soare are pîrul ca razele soarelui!

Da, razele soarelui îl înveselesc, încât apare ca sfântul Archangel Michail sau Gavril în biserică! El este blond ca grâul copt, pîrul lui se face din zi în zi tot mai strălucit și mai frumos, pământul nu l'a făcut mai închis, nu, ci el se face din zi în zi tot mai moale și mai lung și cred că l'ași putea ține de un fir de păr din pîrul lui și să sbor cu el departe. Căci el zice că zboară. El zice că nu măi are nici o greutate, el nu măi are nevoie de hrană, ci este în totdeauna sătul și mulțumit.

Roua cerului este hrana lui și lumina bătură! El zice că eu nici nu știu ce este lumina, pământul este atât de întunecat, încât sîrmanii oameni nici odată nu vor putea ști ce este lumina! Soarele este chiar palid pe pământ, este cu totul alt soare, cu alte raze, decât acela pe care îl vedem!

Soare ești blod, de oare-ce este din soare, de oare-ce e viața mea și puterea mea și mîntuirea. Căci dacă el este aici, atunci pieptul nu mă măi doare așa de tare, atunci mă simt atât de slobodă în brațele sale.

Soare este soarele meu și acum încă în pământ! El luminează totul, unde privește, unde calcă, pe unde atinge în treacăt.

O, Soare! Soare! Soare! Numai încă puțină răbdare, și voi fi la tine, așa ca tine, așa ca tine, atât de curată ușoară și fericită, și atunci strălucirea ta mă va străbate și pe mine, Soare, Soare!

De multe ori aud cântând frumos și atunci mă bucur și voesc să cânt și eu, dar nu eese nici un glas din gâtul meu. Soare zice că va cânta când voi fi moartă, atunci voi cânta, și atât de frumos ca nici odată! El știe, el aude în fie-care zi! El nu vede încă pe nimeni, el mă vede numai pe mine în lumea întreagă, el vede numai lumina și pe mine, dar cântecul îl aud și eu, din ce în ce măi aproape și măi frumos! Și atunci mă bucur și voesc să aud și măi mult cântând.

De multe ori mă gândesc, că și Soare cântă se pare ca și când lumina dela el se preface în glas, și atunci răsună ca voci din depărtare și ca și clopotele, și cât de frumos este, ca și în zi de sîrbătoare! Dumineca am văzut-o totdeauna numai de departe. Căci eram păgână și nu mergeam la biserică și eram o copilă din flori, și nu mergeam la horă, ci rămâneam în luncă la oile mele. Acum însă voi avea toate Duminecile pe care nu le-am avut pe pământ, și Soare este jocul meu și biserică mea și rugăciunea mea, ah, cât e de frumos, cât e de frumos! Soare este blond!

XXVI

Noapte bună, pămîntule! Se făcu întunec înaintea ochilor mei, dar Soare mă ține de mână și astfel nu mă tem de întunec!

Mă înec puțin dar mă fac din ce în ce măi ușoară. Dar ce este asta! Dar aceasta nu este întunecime! Aceasta este lumină curată! Și aceasta nu este sub pământ. Aceasta este sus în înălțimele senine. Și unde este asta? Oamenii spuneau ceva despre ceruri! Eu însă n'am crezut căci cerul meu era Soare, cerul meu era la sînul lui, cum putea să fie pentru mine alt cer. Dar Soare mă ține în brațe, și sburam și sburam! Mă fac din ce în ce măi și ușoară, și jos întunecul este adânc, eu sunt în lumină!

Soare, tu soare al meu, Soare! Cum mă luminezi de tare! Și florile ne înconjoară, și pasările cântă, și este atât de minunat de frumos din ce în ce tot măi luminos, măi luminos, dar Soare, lumina mea, unde mă duci? Unde luminezi așa? Nu măi ieși jos pe pământ?

Este oare într'adevăr pîrul meu aripa care ne poartă departe de pământ? O, Soare, nu mi-e atât de bine!

O, Soare, pământul se face atât de mic și și întunecos și noi plutim în lumină!

O, Soare! Soare! Soare! Soare! Soarele meu! Acum mi-e bine pentru tot'auna! Acum sunt la tine și nici odată nu ne vom măi putea despărți! O, Soare! Soare! Soare!

Petrecheri.

Corul bisericii rom. gr.-or. din Otllaca sub conducerea dir. de cor Tr. Bratescu cu concursul tinerimeii rom. din Chișineu și jur,

invită la concertul împreună cu dans ce se va arangia la 2/15 Februarie 1904 în Erdeiș (Erdőhegy) ospătăria Bagdi. Prețul de intrare de persoană 2 cor. de familie 4 cor Inceputul la 8 ore seara. Venitul curat este destinat pentru Biserica rom. gr.-ort. din Otllaca. Dr. Geoage Popoviciu, președinte.

Economie.

Arad, 8 Februarie.

Preotul și socialistii. În comuna *Magyarbánhegyes*, social-democrații săptămîna trecută au ținut adunare de popor. Un jidan din Budapesta a ținut predică, care nu era alt-ceva decât injurii miserabile la adresa preoției. Cu ifos mare, a constatat ovreii, că preoția, pe lângă toată sărăcia mare a poporului, trage stole grase. În sfîrșit, face conclusia, că averile bisericesti trebuiesc confiscate. Toate acestea le asculta la o parte și preotul rom.-catholic *Székrenyi* Lajos, un scriitor maghiar de valoare și s'a hotărît să ieie încă acolo cuvîntul. S'au speriat atunci socialistii, nu voiau la început să-l asculte, dar preotul n'a cedat și a ținut spontan un puternic discurs. După dînsul cauza tuturor miseriilor sunt ovreii, pentru că la bursă vind cu milioane de măgi metrice grâul pe hîrtie, și așa nimicind prețul bucatelor pentru producător, nici acesta nu poate plăti bine munca. Triste cuvintele acestea drept efect au făcut să se cam uite proiectul jidanului privitor la împărțirea averilor bisericesti.

„Grănițerul“ institut de credit și economii în Dobra. Am primit raportul anual și încheierea compturilor pe al V-lea an de gestiune a institutului „Grănițerul“ din care ni-se învederează progresul normal și constant al institutului. Bilanțul s'a încheiat la active cu 368,419.46; capitalul social este de 110.000; fondul de rezervă de 12,544.14; depunerile de 165,781.93 ear venitul curat realizat în 1903 de 18.029.51.

Proiectul direcțiunii pentru împărțirea acestui venit este:

1. 9% dividendă acționarilor, după capital social . . cor. 9900.—
2. Fondului de rezervă . . . „ 4979.51
3. Tantiemă funcționarilor . . . „ 900.—
4. Pentru scopuri filantropice și culturale, și anume:
  - a) școlii tract. rom. din Dobra . . . cor. 170
  - b) fondului protop. din Dobra . . . „ 50
  - c) biser. din Săcămaș . . . „ 50
  - d) bis. din B.-de-sus . . . „ 50
  - e) bisericeii din Tei . . . „ 50
  - f) reun. fem. rom. din comit. Hunedoarei . . . 30 cor. 400.—
5. Pentru remunerațiunea memb. din direcțiune și din comitetul de supraveghere . . . . . „ 1850.—

Total cor. 18.029.51

Adunarea generală se va ținea la 13 Febr. n.

Cursul pieței din Timișoara

— 8 Februarie —

Grâu: 75 chlgr. prețul per mm. —	6,90—7.—
„ 76 „ „ „ „ —	7.——7.10
„ 77 „ „ „ „ —	7.10—7.15
Săcara — — — — —	5.75—5.80
Orz — — — — —	5.10—5.20
Ovės — — — — —	4.70—4.75
Ovės ciuruit — — — — —	4.90—4.96
Porumb nou — — — — —	4.55—4.45

Editor și redactor responsabil: Ioan Russu-Șirianu.

Paltoane femeesti STERN M. A.

Piața-Andrássy
vis-a-vis cu biserica Minorităților.

„SENTINELA“ institut de economii și credit ca societate pe acții.

ACTIVA.	Contul Bilantului.	PASIVA.
	Coroane	Coroane
Cassa în număr	6.585'25	Capital de acții 800 a K 100
Bonuri:		80.000'—
Banca Austro-ungară 280'30		Fond de rezervă . 42.000'—
Cassa de păstr. postală 100'—		Fond de rezervă p.
Alte bănci	235'62	eventuale perderi 8.065'08
Cambii escomptate (2574 b.)	515.079'16	Fond de pensii 4.100'—
Imprumuturi ipotecare	63.611'—	Fond cultural filan-
Avansuri pe marfă	82.530'—	tropic . . . . .
„ „ efecte (lombard) 2.008'—		1.114'54
Mobilier	1224'66	Depuneri spre fructificare . . . . .
Amortisare	224'66	315.339'13
Efecte proprii	4.480'74	Reescompt (390 b.) . . . . .
Cont-curent	7'931'48	195.288'60
Casa institutului Nr. 814	4.800'—	Depozite de cassă . . . . .
Interese restante	1.885'04	3.745'27
Diverse conturi debitoare	1.368'71	Dividendă neridicată . . . . .
		104'—
		Interese transit. anticipate . . . . .
		9.170'53
		Conturi creditoare . . . . .
		923'41
		Profit transpus 1902 517'19
		Profit net în 1903 31.527'55
		32'044'74
	691.895'30	691.895'30

Satul-nou în 31 Decembrie 1903.

P. Stoica,
director executiv.

Dir ec ti u ne a

Pentru contabilitate
T. J. Marcu,
contabil.

Dr. A. Birescu J. Neagoe Damian Popescu St. Popa G. Ortopan Js. Gaspar St. Negru.

Subsemnatul comitet am examinat conturile prezente și le-am aflat în deplină ordine și corecte.

Satul-nou, în 4 Februarie 1904.

123 1—

Comitetul de supraveghiere.

Ioan Gaspar, președinte.
Pompiliu Burs

Nicolae Popoviciu
Adam Magiar

Ioan Roșu Bojin Ilie
Teodor Petrișoru

Telefon pentru comitat și oraș 471.

Pravalia noua!

Următorul D-nei Véd. I. Sütő

E. URBAN

prăvălie și magazin de sticlă,
porțelan, lampe și
rame de tablouri.

67 22—

ARAD,

Piața Libertății (Szabadság tér 20).
Casa contelui Nádasdy, colțul străzii
Forray.

Pe lângă prețuri moderate se
afă de vânzare vase de porțelan,
pentru cafea, ceai; vase de la-
voir, obiecte de gală din majolika,
lampe de masă și pendante, tot
relul de obiecte de sticlă, obiecte de
cristal, colorate șel.

Petrol de cristal,
litru 20 cr. (40 fl.).

Pravalia noua!

Cel mai eficient izvor de cumpărare
din Arad.

Juvaericele,
bucăți de aur și argint (frante)
bilete de amanet

cumpără pe bani gata cu prețurile
cele mai scumpe, sau le schimbă cu
alte obiecte. 1005 113—

Deutsch Izidor,

orasornicar și juvaeriu
Arad, strada Templu a.
— Telefon n-rul 438. —

Diplomă de aur 1891. Oradea-Mare.

SCHÄFFER JÓZSEF

compactior. 1045 78—
ARAD, Strada Tabajdy Károly.
Execută tot felul de

lucrări de compactorie

dela executarea cea mai simplă până
la cea mai de lux. — Comandele din
loc și provincă se efectuează prompt
și punctal. — Lucru bun și solid.
Prețuri moderate. Serviciu punctal.

Am onoare a aduce la cunoștința
onor. public de dame, că am intrat
ca partașe în atelierul de croitorie de
dame „Vuk Lukreția” atât de bine
cunoscut și apreciat în Arad.

Cu destinsă stimă:

51 10—10

Crolina Beck.

Prea stimatelor Doamne!

În urma experiențelor și a iscus-ur
ței câștigate în primele ateliere de
croitorie din Viena și Budapesta firma
noastră este în plăcută poziție a putea
primi ori ce fel de lucrare în branșa
aceasta și precum pân'aci, așa și în
viitor să răspundă celor mai înaintate
exigențe.

Ne permitem totodată a încunoș-
tința onor. public, că în legătură cu
atelierul am deschis și un curs de
croitorie, unde croitorio se instruiază
după cel mai nou sistem.

Recomandându-ne din nou aten-
țiunii prea stimatelor Domne, suntem
cu distinsă stimă:

Vuk și Beck,

Piața Tőkoly, Nr. 7, etajul II.

Am onoarea a aduce la cunoștința
m. on. public, că 1009 28—50

am deschis

Un atelier de tapiserie și înfrumșetare.

Ani îndelungați am lucrat în ate-
liere de rangul întâi din Budapesta,
Viena, Berlin, Brüssel și Paris, așa
încât sunt în poziția plăcută de-a putea
corespunde tuturor esigențelor mo-
derne.

Primește tot felul de lucrări de
branșa asta dela cele mai simple
până la cele mai elegante, pe lângă
prețuri moderate.

Primește eficient mobilarea de locuințe
în loc și provincă. La mutări primește
transportul mobilelor, precum și repa-
rarea și renovarea de mobile și mese
de biliard, pe lângă prețuri estine.

Reiner I. Gyula,

tapister și împodobitor.

■ CROITOR ROMÂN. ■

În atenția publicului

bărbătesc.

Paltoane p. bărbați

potrivite anotimpurilor, pregătesc
din cele mai moderne stoffe
indigene și străine, după croi-
tură de șic pe

lângă prețuri avantajoase.

Rugându-mă pentru spriginul
M. On. Public semnez cu deo-
sebită stimă 31 20—25

NICOLAU IOSIF

croitor bărbătesc.

■ ARAD, Piața Tőkoly. ■
În localt. cafenelei de odinioară alui Huzó.

„LUCEAFÉRUL“, institut de economii și credit ca societate pe acțiuni în Verșeț.

CONVOCARE.

Domnii acționari ai institutului de economii și credit «LUCEAFÉRUL» sunt invitați la a

121 1-

IX-a adunare generală ordinară

pe ziua de 2 Martie 1904 st. n. la 10 ore a. m. în localul institutului.

Obiectele adunării:

1. Deschiderea adunării și constituirea biroului.
2. Constatarea membrilor prezenți
3. Raportul direcțiunii despre anul de gestiune 1903.
4. Raportul comitetului de supraveghiere.
5. Pertractarea bilanțului pro 1903 și distribuirea profitului net.
6. Alegerea unui membru în direcțiune.

In lipsa membrilor receruți, adunarea generală în sensul §. 25 din statute să va ținea în 10 Martie 1904 st. n. la locul și timpul indicat. Verșeț, la 11 Ianuarie 1904.

Direcțiunea.

ACTIVA.	Contul Bilanțului.	PASIVA.	
	Coroane	Coroane	
Casa în numărariu	28.995·17	Capital social	200.000·—
Cambii de bancă	250·303·68	Fond de rezervă	34.838·62
Imprumuturi ipotecare	473.962·—	Depuneri spre fructificare	564.634·87
Credite cambiale ipotecare	156.202·—	Dividende neridicate	294·—
Efecte	14.120·—	Reescompt	124.978·—
Mobilier	2.656·77	Diverse conturi creditoare	17.944·54
Anticipațiuni	2.517·30	Interese anticipate 1904	11.028·60
Credite personale	36·987·—	Profit curat	26.049·80
Bon în Postsparcassa	1.157·32		
Debitori	12.867·19		
	<u>979.768·43</u>		<u>979.968·43</u>
DEBIT.	Contul profitului și perderilor.	CREDIT.	
	Coroane	Coroane	
Interese după depuneri spre fructificare	25,844·37	Interese după cambii de bancă	22,111·65
Interese de reescompt	4,603·76	Interese după credite camb. ipotecate	12,570·88
Contribuțiune erarială și comunală		Interese după impr. ipotecare	36,464·90
Contribuțiune după interese la depuneri spre fructificare	4,689·90	Interese după credite personale	3,661·53
	2,584·44	Interese după efecte	561·—
Spese:		Interese după realități cumpărate	1,520·52
Salare	6,923·21	Provisiuni	508·81
Bani de cuartir	520·—		
Chirie	1,100·—		
Marce de prezență	1,263·20		
Spese de cancelarie	2,095·71		
Registre, tipărituri etc.	517·92		
Competință de timbru	79·10		
Descrieri	1,127·88		
Profit curat	26,049·80		
	<u>77,399·29</u>		<u>77,399·29</u>

Verșeț, la 31 Decembrie 1905.

Pentru contabilitate:

Valeriu Cârje m. p.

D I R E C T I U N E A :

Joan M. Roșiu m. p.

Adam Barbu m. p.

Pavel Corcea m. p.

Antonie Popoviciu m. p.

Avram Corcea m. p.

Dr. Petru Zepeniag m. p.

Joan Moise m. p.

Joan Pepa m. p.

Subsemnatul comitet examinând socoșile și bilanțul pro 1903, le-am aflat în consonanță cu registrele principale și auxiliare.

Verșeț, la 11 Ianuarie 1904.

COMITETUL DE SUPRAVEGHIARE:

Vartolomeiu Pauciovan m. p.,
președinte.

Jon Perian m. p.

Juliu Jorgoviciu m. p.

Toma Stauca m. p.